

Täysistunto

Tiistai 20.10.2020 klo 14.00—16.13

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi arpajaisverolain 4 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 170/2020 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asiassa käydään ministerin esittelypuheenvuoron jälkeen debatti. Mikäli puhujalistaa ei ehditä annetussa ajassa käydä loppuun, keskustelu ja asiakohdan käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan tänään pidettävässä toisessa täysistunnossa. Jos keskustelu asiasta puolestaan päättyy ennen sille varatun määräjän päättymistä, siirrytään päiväjärjestyksen seuraavaan asiakohtaan.

Keskustelu

14.48 **Valtiovarainministeri Matti Vanhanen** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos äskeisessä esityksessä oli kyse kokonaisuudesta, jolla oli selviä laajempia yhteiskunnallisia tavoitteita kohti hiilivapaampaa yhteiskuntaa, niin tässä esityksessä on kyse puhtaasta rahan jakamisesta. Valtio luopuu verotuloista Veikkauksen edunsaajien, satojen ja satojen yritysten, hyväksi. Tämä koskee siis veikkausvoittovarojen pienenemisestä johtuvaa kompensaaion tarvetta. Veikkaus Oy:n tuotto on muun muassa automaattien vähentämisen, pakollisen tunnistautumisen ja ulkomailta tapahtuvasta pelitarjonnasta johtuvan kilpailun kiristymisen vuoksi jäämässä aiempaa merkittävästi pienemmäksi. Aleneva tulokehitys heijastuu suoraan tuotoista riippuvien edunsaajatahojen toimintaedellytyksiin, jotka ovat monilla aloilla muutoinkin heikentyneet koronaepidemian vuoksi.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi arpajaisverolakia väliaikaisesti siten, että yksinoikeudella toimeenpantaviin arpajaisiin sovellettava verokanta alennettaisiin 12 prosentista 5,5 prosenttiin. Toimenpiteellä rahoitettaisiin 80 miljoonan euron osuus yhteensä 347 miljoonan euron kompensaatista, jolla Veikkaus Oy:n rahapelitoiminnan tuottojen edunsaajille turvattaisiin vuotta 2019 vastaava rahoitustaso vuonna 2021. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan tammikuun alussa ja olevan voimassa vuoden 2021 loppuun asti.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Nyt pyydän niitä edustajia, jotka haluavat käyttää vastauspuheenvuoron, nousemaan ylös ja painamaan omalta varsinaiselta paikaltaan V-painiketta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 133/2020 vp

14.50 Anneli Kiljunen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Jälleen kerran kiitos hallitukselle. Koronaepidemia on kohdellut järjestöjä nyt hyvinkin rankalla kädellä, ja täytyy todeta, että valtio on nyt osaltaan tullut pelastamaan järjestöjen tilannetta. Rahoitus rahapelitoiminnan tuottojen laskun myötä on aiheuttanut epävarmuutta kentällä, ja varmaan meihin kaikkiin on otettu yhteyttä. Siihen valtavaan huoleen, joka järjestöjen keskuudessa kentällä on, on nyt reagoitu. Tästä syystä olen erittäin tyytyväinen tähän esitykseen, mutta kuten täällä on todettu, tämä ei voi olla pysyvä ratkaisu, elikkä tätä kompensatiota ei tällä tavalla voida tulla toteuttamaan jatkossa. Kysyisin nyt valtiovarainministeriltä: oletteko te keskustelleet siitä tai pohtineet linjausta, miten tulevaisuudessa järjestöjen rahoitus tullaan toteuttamaan?

14.51 Mari Rantanen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kolmas sektori on perinteisesti tarkoittanut vapaaehtoistoimintaa, sellaista toimintaa, jota rahoitetaan jäsenmaksuilla ja lahjoituksilla. Nyt näyttäisi siltä, että kolmas sektori työnnetään osaksi julkista sektoria, jota se toki on ollut myöskin tämän STEA-rahoituksen myötä. Siellä on paljon hyviä järjestöjä, mutta kyllä tässä rahoituksessa on paljon sellaista, mikä ei nähdäkseni välttämättä kuulu julkiseen rahoitukseen. Minä itse ajattelisin, että tässä olisi varmaan syytä tehdä jonkunäköinen selvitys siitä, mihin tätä rahaa menee, sekä sen vaikuttavuudesta. Otaksuisin, että veronmaksajat eivät jatkossa kyllä halunne maksaa korkeampia veroja suojatyöpaikoista, niiden ylläpidosta, puhumattakaan sitten sellaisesta hankehumpasta, joka ei ole yleishyödyllistä, saati lakisääteistä. Ja jos nämä järjestöt [Puhemies koputtaa] tekevät joitakin lakisääteisiä tehtäviä, [Puhemies: Aika!] silloin niiden pitäisi olla kyllä budjetissa eikä pitäisi kiertää näin.

14.52 Sari Multala kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tästä on hyvä jatkaa. Tässä kyse on siitä, että kun nyt koronan myötä veikkausvoittovarot ja sitä myöten niillä rahoitettavat toiminnot ovat hankaluuksissa, kun tuotot ovat laskeneet, niin millä tavalla pystytään turvaamaan paitsi näiden järjestöjen rahoitus, josta tässä edellisessä puheenvuorossa esitettiin ihan aiheellisia kysymyksiä — edustaja Kiljunen kertoi järjestöjen merkittävistä töistä — myös liikunnan ja urheilun rahoitus. Tämä tulee, 150 miljoonaa, käytännössä lähes kokonaisuudessaan veikkausvoittovaroista, ja joukossa on myös lakisääteisiä tehtäviä, toki niitä hyvin löyhästi säädellään. Esimerkiksi kuntien valtionosuudet liikunnan edistämiseen ja liikuntapaikkarakentamisen valtionavustukset ovat edelleen veikkausvoittovaroista rahoitettavia toimintoja. Eivätkö nämä erät nyt vähintään olisi niitä, jotka tulisi siirtää normaalin budjettirahoituksen puolelle?

14.53 Pasi Kivisaari kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten täällä on todettu, tämän kannatettavan arpajaisverolain muutosesityksen taustalla on todella Veikkauksen aleneva tuloskehitys. Haluan tietysti osoittaa suuren kiitokseni siitä, että hallitus kompensoi menetykset, minkä osana tämä esitys siis toimii.

Kyllä, liikunta-, kulttuuri-, tiede-, taide-, nuoriso- ja sote-järjestöt tekevät elintärkeää työtä suomalaisessa yhteiskunnassa, ja koska Veikkaus kytkeytyy varsin voimakkaasti suomalaiseen hyvinvointijärjestelmään hyvinkin monin tavoin aivan keskeisellä tavalla, kysyisinkin, miten parhaalla mahdollisella tavalla turvattaisiin suomalaisen kansalaisyhteiskunnan ja järjestöjen toiminta. Onko tarkoitus, että esimerkiksi Veikkauksen monopo-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 133/2020 vp

liasemaa vahvistetaan, vai onko [Puhemies koputtaa] tarkoitus käydä valtion budjettirahoituksen kautta?

14.54 Heli Järvinen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On yhteinen tahtotila siitä, että järjestöjen avustus saataisiin pitkällä jäniteellä budjettivaroihin. Kun puhutaan kuitenkin miljardista eurosta, on selvää, että se vaatii kyllä työtä ja monenlaisia mutkia ja käännoiksiä, ennen kuin siinä onnistutaan.

Kun Veikkauksen voittovarot tänä vuonna ovat vähentyneet sekä koronan mutta myöskin rahapelihaittojen torjumiseksi tehtyjen pelikoneiden vähennyksien ja myös ulospelaimisen kasvun myötä, tämä lakiesitys verokannan alentamisesta 5,5:een ensi vuodelle tulee tarpeeseen, mutta kun me katsomme tästä tulevaisuuteen, tämä ei auta järjestöjä ja niiden rahoitusta pitemmällä tähtäimellä, ja siksi olisi tärkeää nyt saada nopeasti toimeen hallitusohjelman kirjaus siitä, millä pystymme turvaamaan Veikkaus Oy:n kanavointikykyisen yksinoikeuden tulevaisuudessa, jotta myös järjestöjen rahoitus turvataan.

14.55 Jussi Saramo vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mielestäni verokantaa voitaisiin alentaa pysyvästikin. On aivan erinomaista, että tämä hallitus on vihdoinkin pelihaittoihin tarttunut kunnolla, ja siihen aikaan, kun erityisesti sieltä RAY:n puolelta näiden kolikkopelien, kauppojen kassojen lähellä olevien automaattien, tulot vain nousivat vuodesta toiseen, ei edes pidä pyrkiä takaisin, vaan tulevaisuudessakin pelituotot tulevat olemaan nykyistä pienempiä. Se on hyvä asia mielestäni. Tätä rahoitusta pitää siirtää budjettirahoitteiseksi pidemmän päälle.

Oikeastaan etenkin koronakriisin aikana tämä sosiaali- ja terveysalojen järjestöjen, nuorisjärjestöjen työ on korvaamatonta, kun mietitään, kuinka paljon ihmiset ovat tarvinneet erilaista apua, erilaista vertaistukea ja erilaisiin auttaviin puhelimiin on oltu yhteydessä, [Puhemies koputtaa] ja jos se järjestettäisiin julkisena toimintana, niin kuin [Puhemies: Aika!] perussuomalaiset tuntuivat haluavan, niin se maksaisi kyllä aivan valtavan paljon.

14.56 Mats Löfström r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Arpajaislainsäädäntö kuuluu Ahvenanmaan itsehallintolain nojalla Ahvenanmaan maakunnan lainsäädäntövaltaan, arpajaistoiminnan verotus kuitenkin valtakunnan lainsäädäntövaltaan. Ahvenanmaan Pafin voittovarot käytetään yleishyödylliseen toimintaan Ahvenanmaalla. Vuonna 2019 arpajaisveron nettokertymästä, 221 miljoonasta eurosta, Veikkaus Oy:n osuus oli 93,4 prosenttia ja Pafin osuus 5,6 prosenttia. Pafin maksama arpajaisvero aleni runsaalla 6,5 miljoonalla eurolla, jos sen maksettavaksi veroksi ilman muutosta oletetaan vuotta 2019 vastaavasti 12,4 miljoonaa euroa. Pafin maksaman arpajaisveron alentuessa alentuisi myös Ahvenanmaan maakunnalle [Puhemies koputtaa] valtion varoista palautettava määrä vuoden 2021 osalta, [Puhemies: Kiitoksia!] noin 5,6 miljoonaa euroa.

14.57 Päivi Räsänen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä lakiesitys on määräaikainen, eli sen on tarkoitus olla voimassa vain ensi vuoden ajan. Vaikka nyt sitten koronaepidemiasta pääsisimme tulevan vuoden aikana kokonaan eroon, niin on huomattavaa, että nämä monet muut Veikkauksen tuottoa vähentävät tekijät kuitenkin jäävät. Itse asiassa tässä hallituksen esityksessäkin Veikkauksen tuottoa rokottaviksi tekijöiksi luetaan vain näitä rahapelihaittoja torjuvia toimenpiteitä sekä tietysti tätä kilpailun kiristymis-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 133/2020 vp

tä, ja ajattelen, että jotta tärkeiden yhdistysten ja järjestöjen toiminta kyetään turvaamaan, niin tämä budjettirahoitteisuus tulisi [Puhemies: Kiitoksia!] kyllä hyvin vakavasti ottaa.

14.59 Riikka Purra ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Hallitus ilmoitti jo hyvissä ajoin keväällä, että se aikoo kokonaan kompensoida koronan myötä pelaamatta jääneet rahat Veikkauksen hyödynsaajille — summa on melkein kolme- ja puolisataa miljoonaa. Siis esimerkiksi kun pienituloiset erityisesti sosioekonomisesti heikoimmilla asuinalueilla vapautuivat koronan takia, niin etteivät he voineet marketeissa hakata rahojaan kolikkokoneisiin, Veikkauksen hyötyjiin tämän ei anneta vaikuttaa. Kuten täällä on jo moneen otteeseen sanottu, Veikkauksen rahoista kustannetaan paljon hyödyllistä toimintaa, mutta yhtä selvää on, että mukana on kovemman luokan tukilinkoja, jotka eivät tarvitsisi mitään. Rahareittejä näiden peleihin addiktoituneiden pienituloisten ja yhteiskuntamme kannalta turhanpäiväisten järjestöjen välillä pitäisi juuri nyt tarkastella, kun tilanne on tämä, eikä ylläpitää kuplaa yhtään enempää. Juuri epidemia olisi hyvä hetki puuttua asiaan [Puhemies: Kiitoksia!] niin pelaamisen kuin häviörahoista kustannettavien toimijoiden... [Puhemies keskeyttää puheenvuoron puheajan ylityttyä]

15.00 Raimo Piirainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tekee mieleni heti kysyä, mitkä ovat niitä turhanpäiväisiä yhdistyksiä. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] Mutta otan nyt kantaa kumminkin tähän arpajaislakiesitykseen, ja kysymys tietenkin on siitä, miten turvataan tulevaisuudessa järjestöjen toiminta. Tässä nyt on lähdetty sitten valtion kautta tukemaan tätä, ja niin kuin monessa muussakin yhteydessä on todettu, valtio toimii puskurina tässäkin tilanteessa ja mahdollistaa näin myös järjestöjen toiminnan. Kun tässä katson, mitenkä tärkeitä nämä täällä ovat — täällä on esimerkiksi urheilun ja liikuntakasvatuksen, tieteen, taiteen ja nuorisotyön edistämiseen ja terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämiseen kohdistuvia yhdistyksiä — niin kyllä nämä mielestäni aika tärkeitä ovat, en näe kyllä yhtään turhaa yhdistystä täällä, puhumattakaan hevosityhdistyksistä.

15.01 Ari Koponen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pelituottojen laskuhan oli tosiasia jo ennen koronaa. Kuten perussuomalaiset ovat salissa aiemmin jo vaatineet, kaikki rahaa saavat järjestöt ja niiden vaikutus pitäisi nyt tutkia ja käydä läpi tarkasti ja lakikautta turhat järjestöt. Tällöin entisestään pienet veikkaustuottovarot ja yhteiset veroressurssimme olisivat kohdennettavissa tehokkaammin ja vaikuttavammin. Tässä on vain se ongelma, että hallituksella ei ole minkäänäköisiä haluja edes tutkia, minkälaisia järjestöjä täältä löytyy.

15.02 Seppo Eskelinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puheenjohtaja! Kyllähän myöntämisperusteissa on selvät kriteerit, mille järjestöille sitä rahaa annetaan.

Tämä tietysti on tilapäinen ratkaisu ja tavallaan pelastusohjelma vuodelle 2021, ja hyvä näin, mutta niin kuin tässä salissa kaikki ovat kysyneet, niin miten tämä sitten jatkossa hoidetaan. Itse en usko, että tätä täysin, kokonaan valtion budjettivaroin sitten jatkossa hoidetaan, pakko tähän on verotuksen ja Veikkauksen kanssa löytää keinot. Kumminkin suomalaisen järjestökentän, urheilun, liikunnan ja kulttuurin, rahoituspohjasta suuri osa tulee tätä kautta, ja sen takia tämä keskustelu on nyt tärkeä ja jotta päästäisiin tämän koronan yli.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 133/2020 vp

Suomalaiselle kansalaisyhteiskunnalle näitten järjestöjen rooli on vain äärimmäisen tärkeä niin nuorisotyön, urheilun, kulttuurin, liikunnan kuin sitten myös täällä hoivan puolella.

15.03 Heidi Viljanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tosiaan nyt arpajaisvero ollaan alentamassa yhtenä osana tätä isoa kokonaiskompensaatiota, joka Veikkauksen tuottojen alenemasta joudutaan tekemään, jotta saamme meidän järjestöjemme toiminnan ensi vuonna pyörimään. Kuten täällä on sanottu, suomalainen yhteiskunta rakentuu hyvin paljon, monilla eri sektoreilla, järjestöjen toimintaan ja järjestöjen merkitys meidän hyvinvointimme kannalta on oleellinen, sitä ei varmastikaan kukaan tässä salissa kiistä. Mutta selvää on, että tulemme kaikki olemaan isojen haasteitten äärellä siinä, miten tämä jatko ja järjestöjen toiminta tullaan rahoittamaan, ja siitä tässä nyt on kyse ensi vuoden osalta. Arpajaislain muutosta ollaan tekemässä, ja se on hyvä. Jos puhutaan haasteista, niin tietysti haasteena siellä taustalla on se, että kaikki tunnistamme järjestöjen tärkeän roolin mutta siellä toisessa puntarissa ovat sitten myöskin peliongelmia, ja niitä ei sovi yhtään sivuuttaa. Onneksi Veikkaus on jo tehnyt isoja vastuullisuustoimia. Tämä on oikea suunta.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ministeri Vanhanen, 2 minuuttia.

15.04 Valtiovarainministeri Matti Vanhanen: Arvoisa puhemies! On suuren luokan kysymys, millä tavalla kansalaisjärjestöille tämä Veikkauksen kautta tuleva tuki jatkossa kyetään turvaamaan edes suunnilleen siinä suuruusluokassa, jossa ollaan. Nyt tehdyistä ratkaisuista valtaosa perustuu kehyksen kautta tapahtuvaan eli budjetin kautta tapahtuvaan tukemiseen ja sitten osa tulee tämän verolain muutoksen kautta. Me kykenimme ensi vuoden kehykseen raivaamaan tilaa tälle tukisummalle, mutta siitä eteenpäin vastaavaa mahdollisuutta ei samassa mitassa ole käytössä. Yhteiskunnalla on verraten hoppu siihen, että ensi vuoden aikana löytyy toimivat ratkaisut, joilla tätä tulevaisuuden rahoitusta voidaan turvata.

Hallituksella itsellään on valmisteilla, voi sanoa, moneen osaan liittyviä ratkaisuja, joilla pyritään turvaamaan Veikkauksen kyky kerätä tuloja jatkossakin, se on tässä ehkä tärkeintä. Mutta kyllä itse jollain tapaa tekisin järjestöille tiettäväksi sen, että jatkossa automaattisesti niin suurta summaa ei kokonaisuudessaan ole käytettävissä. Viime vuosien tuotot, ennen kuin tämä romahdus tapahtui, nousivat todella historiallisesti erittäin korkealle tasolle, ja kun katsotaan kansainvälistä vertailua, niin pelkään pahoin, että se trendi, joka on nyt lähtenyt laskuun, jatkuu. Tämä kansainvälinen kilpailu on aika rajua, ja meillä on yhtenä toimenpideosana pyrkimys, että voitaisiin hankaloittaa sitä, että varojen ylitse ollaan rikkomassa monopolin oikeuksia. Se on tärkeä osa tässä.

Oli hyvä kuulla, että aika monet ovat [Puhemies koputtaa] kannattamassa budjettirahoitusta. Mutta sekin on erittäin iso periaatteellinen kysymys, ja hallitus ei tähän suuntaan ole vielä linjannut.

Ja lopuksi näistä jakokriteereistä: Siellä on selkeät kriteerit olemassa. Jos kriteerejä, sääntöjä rikkoo, niin siitä myös sitten rangaistaan vähentämällä avustusta tai perimällä sitä takaisin.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Sitten mennään puhujalistaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 133/2020 vp

15.06 Mats Löfström r: Arvoisa herra puhemies! Kun me sanomme, että arpajaislainsäädäntö kuuluu Ahvenanmaan itsehallintolain nojalla Ahvenanmaan maakunnan lainsäädäntövaltaan, niin arpajaistoiminnan verotus kuuluu kuitenkin valtakunnan lainsäädäntövaltaan. Itsehallintolain 49 § mukaan Ahvenanmaalla maksettujen arpajaisverojen rahamäärät palautetaan Ahvenanmaan maakunnalle vuosittain valtion varoista. Tässä yhteydessä on tärkeää mainita, että Ahvenanmaan raha-automaattiyhdistys Paf on valtion omistama yhtiö kuten Veikkauskin. Se on rekisteröity Maarianhaminaan Ahvenanmaalle, se maksaa veronsa Suomeen, ja sen voittovarot käytetään yleishyödylliseen toimintaan. Ainoa ero on, että Pafin voitot käytetään yleishyödylliseen toimintaan Ahvenanmaalla, ja niillä tuetaan urheilua, kulttuuria ja sosiaalista toimintaa, samoin tavoin kuin Veikkauksen voittovaroilla Manner-Suomessa. Vastaavasti Veikkauksen voittovaroista ei rahoiteta tämänlaista toimintaa Ahvenanmaalla kuten Manner-Suomessa. Koska Ahvenanmaalla ei juurikaan ole yksityisiä säätiöitä eikä rahastoja, jotka tukisivat yleishyödyllisiä toimintoja, ovat Pafin voittovarot erittäin tärkeitä Ahvenanmaan kolmannelle sektorille. Pafin olemassaolo on siten kohtalonkysymys Ahvenanmaan koko kolmannelle sektorille ja välillisesti koko Ahvenanmaalle. Paf myös työllistää noin parisataa—250 henkilöä Ahvenanmaalla ja on näin erittäin tärkeä työnantaja. Siksi tällä lakiesityksellä on suuri merkitys myös Ahvenanmaalle ja ahvenanmaalaiselle Pafille.

Arvoisa puhemies! Arpajaisverolain 4 § 1 momentin mukaan yksinoikeudella toimeenpantavista arpajaisista arpajaisvero on 12 prosenttia tuotosta. Tuotolla tarkoitetaan rahapainosten yhteismäärän ja pelaajille maksettujen voittojen erotusta. Vuonna 2019 arpajaisveron nettokertymästä, 221,2 miljoonasta eurosta, Veikkaus Oy:n osuus oli 93,4 prosenttia ja Pafin osuus 5,6 prosenttia.

Pafin maksama arpajaisvero alenisi runsaalla 6,5 miljoonalla eurolla, jos sen maksettavaksi veroksi ilman muutosta otetaan vuotta 2019 vastaavasti 12,4 miljoonaa euroa. Vaikutukset riippuvat osin koronaepidemian tulevasta kehityksestä, se on kuluvana vuonna merkittävästi vähentänyt [Puhemies koputtaa] laivaliikennettä, millä on puolestaan vaikutuksensa Ahvenanmaalla kotipaikkansa... [Puhemies keskeyttää puheenvuoron puheajan ylityttyä]

15.09 Jussi Saramo vas: Arvoisa puhemies! Pakko oli vielä ottaa puheenvuoro ja vähän tarkentaa näitä perussuomalaisten täällä esittämiä väitteitä. Jos tutustutte vaikkapa siihen STM:n STEAn rahanjakoon, niin huomaatte, että siellä vaikuttavuutta tutkitaan niin valtavasti, että voi jopa sanoa, että se menee vähän yli: sitä tuloksellisuutta selvitetään niin paljon, että se lisää jo byrokratiaa. Siinä on raja tullut vastaan, että sen enempää ei varmasti vaikuttavuutta oikein edes voi selvittää. Rahankäyttö ja sen selvittäminen — jokainen euro käydään todella tarkkaan läpi, ja tietysti kaikki se on julkista, niin että tietysti olisi mukava kuulla, kun tällaisia heitellään, mistä sitten on kyse.

Liikuntapuolella on luotettu enemmän esimerkiksi tällaiseen järjestödemokratiaan, kun jaetaan näitä järjestön rahoja. Jos ajatellaan vaikka Palloliittoa, niin valtio ei ole lähtenyt siitä, että valtion virkamiehet määrittelevät, miten Palloliitto sitä jalkapallotoimintaa järjestää — on ajateltu, että järjestödemokratia on arvokasta. Tietysti siinäkin taustalla on se, että jos sitä rahaa käytetään selvästi väärin, niin sitä peritään takaisin, ja kuten ministerikin tässä totesi, tämän ovat saaneet kokea myös suomalaiset urheilujärjestöt. Muistetaan, kuinka jopa ihan Olympiakomitealla oli vaikeuksia tämän rahoituksen kanssa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 133/2020 vp

Sitten on vielä niitä menoja, jotka menevät ihan suoraan tämmöisiin tyypillisiin, voisi sanoa, yleisesti julkisen sektorin hoitamiin tehtäviin. Kun ajatellaan vaikka liikuntapaikkarakentamista, niin lähes kaikki tämän maan liikuntapaikkarakentaminen on vivutettu näillä voittovaroilla, jopa yksityinen liikuntapaikkarakentaminen. Toki on myös sellaisia, jotka eivät näitä tukia ole saaneet.

Meillä on tiedeakatemian rahoitusta — meillä on paljon sellaista, josta tietysti on ihan hyvä kysyä, onko perusteltua, että se on veikkausvoittovarojen kautta saatu. Ja kuten tässä on todettu, tällä hetkellä sitä kytköstä ei olla purkamassa, mutta varmaan sitä kohti ollaan menossa. Minusta — oli se kytkös olemassa tai ei — on olennaista sekä rahoittaa kaikki järkevä toiminta että sitten toisaalta minimoida pelihaitat. Ja sitten, jos se pelihaittojen minimointi tarkoittaa sitä, että rahaa on vähemmän jaettavana, niin sitten sitä pitää jotenkin kompensoida, kuten nyt ollaan vastuullisesti tekemässä. Toivoisin, että eduskunnassa kuitenkin ei heiteltäisi tällaista yleistä varjoa sen arvokkaan järjestötoiminnan ylle, jota tässä maassa tehdään. — Kiitos.

15.12 Mari Rantanen ps: Arvoisa puhemies! Ensinnä on vastattava tähän edustaja Saramon puheenvuoroon, että kyllä, me todella olemme sitä mieltä, että näissä avustuksissa ja näissä hankkeissa on ehkä sellaista, mikä ei kuulu kyllä varsinkaan veronmaksajien maksettavaksi. En tiedä, mikä kohta teillä jäi ymmärtämättä edellisestä puheenvuorosta, kun puhuin kolmannelta sektorista, johon siis järjestöt kuuluvat: Se on perinteisesti kyllä ollut vapaaehtoistoimintaa, ja sitä on rahoitettu jäsenmaksuilla, ja sitä rahoitetaan lahjoituksilla. Se ei ole osa julkista sektoria. Jos se toiminta, mitä he tekevät, on lakisäateistä, niin silloin sen pitäisi mennä budjetista, jotta se olisi reilusti toimittu. Ei voi olla niin, että me siirrämme järjestökenttää myöskään julkisen sektorin sisään sillä perusteella, että pelituotot ovat vähentyneet.

Tällä ratkaisullahan ei ole mitään tekemistä peliongelmiin hoitamisen kanssa, vaikka täällä sellaistaakin näkemystä esitettiin. Tämähän on seurausta siitä, että siellä automaateilla ei ole voitu käydä, ja näin ollen tuli hätä rahoituksen kanssa. Sitä ei ole kukaan kiistänyt, etteikö järjestötyössä olisi paljon hyvää ja etteikö suomalainen yhteiskunta tukeutuisi aika paljon järjestötyöhön. Sitähän me emme kiistä, mutta koska me tiedämme, että jatkossa rahoitus tulee olemaan entistä hankalampaa, niin luulisi, että silloin nimenomaan haluttaisiin selvittää, onko siellä sellaista toimintaa, joka ei sinne kuulu, jotta ne rahat riittäisivät siihen asialliseen toimintaan.

Ihmettelen kyllä sitä — kun tuntuu vähän siltä — että tämä järjestökenttä ja tämän rahoitus on ehkä tämmöinen toinen norsu lasikaupassa maahanmuuton lisäksi tässä salissa, koska tuntuu herättävän kovasti ongelmia keskustella tästä ja käsitellä tämänkin asian ongelmia. Enkä minä ymmärrä, miksei tällaista selvitystä kannattaisi nyt nimenomaan tässä kohtaa tehdä ja myöskin arvioida, ovatko rahan myöntökriteerit sellaiset, jotka todella tukevat sitä yleishyödyllisyyttä, jota sopii olettaa, että tässä tuetaan. Ihan samalla tavalla voidaan kysyä, miten ihmeessä tästä maasta menee Kirgisian tupakoinnin vähentämiseen rahaa, jos kriteerit ovat näin tarkat, niin tiukat jossain kehitysavussa tai tässä. Että kyllä peiliin katsominenkin joskus on ihan hyväksi. Minulla on itselläni tässä seitsemän sivua hankkeita, joista puolta ehkä lakkaisin rahoittamasta ihan sillä perusteella, että nämä eivät kyllä yleishyödyllistä ole nähneetkään.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 133/2020 vp

15.15 Raimo Piirainen sd: Arvoisa puhemies! Tässähän on pitkäänkin ollut kovia paineita sille, voiko Veikkaus jatkaa monopolina. Kun ajatellaan sitä menneisyyttä, sitä, mitä Veikkaus on tehnyt yhteiskunnan ja erilaisten kansalaisjärjestöjen hyväksi, niin jos ne rahat olisi jouduttu valtion budjetista laittamaan, niin se olisi merkittävä lovi ollut, ja sillä tavalla Veikkauksen tuottojen käyttö on mennyt yhteiskunnan hyväksi. Se on tukenut liikuntaa ja nuorisoseuroja ja ennen kaikkea — muistelen, että STEA tälläkin hetkellä tukee sitä — Mannerheimin Lastensuojeluliiton toimintaa, joka on erittäin tärkeää, ja monta, monta muuta siellä. Minä ihmettelen sitä, minkä takia tätä niin hirveästi vastustetaan.

Sitten kun otetaan vielä tuo kulttuuri- ja taidepuoli, niin myös semmoista henkisen puolen hyvää on saatu ihmisille tässä koronatilanteessa, ja pystytään tuottamaan sitä, kun kaikki eivät pysty sitä itse hommaamaan. Näin jollakin tavalla saadaan myös tässä haastavassa tilanteessa parannettua tätä tilannetta kansalaisten henkisen pääoman tueksi.

15.17 Valtiovarainministeri Matti Vanhanen: Arvoisa puhemies! Keskustelussa on riskivetoa ei ehkä niinkään tästä esityksestä vaan siitä, mihin ja miten ja missä mittakaavassa kansalaisjärjestöjä tulevaisuudessa tuetaan. Se on oma keskustelunsa, oman keskustelunsa aihe. Tämä asia lähtee nyt valiokuntaan, ja uskon, että siellä varmastikin käsitellään myös sitä toimenpidekokonaisuutta, jolla jatkovuosille yritetään keventää tai helpottaa sitä muuten syntyvää kuoppaa, sitä, joka on syntymässä.

Tässä keskustelussa arvioitiin, että tämä aukko syntyisi lähinnä sen takia, että ihmiset eivät ole voineet käydä pelaamassa. Sillä on osasy, mutta kyllä selvästi esityksen perusteissa myös todetaan ne seikat, että peliautomaatteja on vähennetty, tunnistautumisen vaatimusta on lisätty. Nämä ovat toimenpiteitä, joita yhteiskunta on tehnyt pelihaittojen karsimiseksi. Niistä sitten seuraa se, että Veikkaus on menettämässä tuottoja, ja se on syytä tiedostaa tässä keskustelussa. Pelihaittojen vähentäminen on kuulunut pitkään yhteiskunnan ohjelmaan, ja se sitten tällä tavalla näkyy Veikkauksen tuloissa. Merkittävä tekijä on myös se, että yhä useammat ihmiset pelaavat uhkapelejä netin kautta ulkomaille, ja se on syönyt Veikkauksen tuotteiden kysyntää. Ja tämä on myös kysymys, jota hallitus linjasi ja jossa etsitään keinoja, millä voitaisiin nämä tuotot tulouttaa Suomeen, että turvattaisiin aidosti se monopoli, josta kuitenkin valtaosa meistä on samaa mieltä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Keskustelua ja asian käsittelyä jatketaan tämän päivän toisessa täysistunnossa.

Asian käsittely keskeytettiin.